



STORTINGET

Representantforslag 228 S

(2024–2025)

fra stortingsrepresentantene Une Bastholm, Rasmus Hansson og Sigrid Zurbuchen Heiberg

Dokument 8:228 S (2024–2025)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Une Bastholm, Rasmus Hansson og Sigrid Zurbuchen Heiberg om bedre regulering av sosiale medier og større ansvarliggjøring av SoMe-gigantene

Til Stortinget

Bakgrunn

Sosiale medier har utviklet seg fra å være en digital møteplass for familier, venner og folks nettverk til å bli betydningsfulle samfunnsaktører som mennesker i alle aldre bruker for en rekke ulike formål i hverdagen. Sosiale medier tilbyr brukere tilgang til nyheter, spill, underholdning og en rekke andre tilbud, ofte med mål om å holde brukerne mest mulig på plattformene, slik at inntjeningen til selskapene gjennom markedsføring og salg av persondata øker.

Plattformene påvirker også i seg selv politikk og nyhetsformidlingen i samfunnet, og kan ha stor effekt på folks forståelse av verden og samfunnet rundt seg samt for folks mentale helse og barns oppvekstvilkår. De siste årene har folks bruk av sosiale medier økt, og en gjennomsnittlig nordmann bruker 113 minutter hver dag på sosiale medier, ifølge SSBs tall fra Norsk mediebarometer 2024. Tall fra 2022 viste også at ungdom bruker sosiale medier i over tre timer daglig utenfor skoletiden, og at barn introduseres for sosiale medier i stadig tidligere alder.

Utviklingen av sosiale medier har skutt fart, og det samme gjelder teknologien som plattformenes brukere

er i kontakt med. Selskapene som eier de største plattformene som TikTok, X og Facebook/Instagram, bruker en rekke ulike algoritmer som i dag er for dårlig regulert, der resultatet ofte kan bli polarisering, avhengighet og at brukere får opp informasjon de ikke mener er relevant. Brukerne på flere plattformer har også svært lite de skulle ha sagt for å styre unna nyheter, poster og annen informasjon de ikke ønsker, da muligheten til å ta valg rundt hva slags informasjon de ønsker å få opp, er svært begrenset. Brukere kan oppleve å få opp alt fra propaganda fra statlige aktører til seksualiserte bilder og svindeforsøk, uten å ha fulgt kontoer eller abonnert på innhold som gjør dette relevant. Brukere som forsøker å komme i kontakt med selskapene som driver de største sosiale mediene, opplever det gjerne vanskelig å få kontakt og få en forklaring på hvorfor slikt innhold dukker opp i feeden deres.

Forslagsstillerne fremmer derfor flere forslag for å gi brukere større påvirkning på hvordan deres opplevelse av sosiale medier blir, og hva de får opp i sin feed.

Plattformene tar også i likhet med resten av samfunnet i bruk kunstig intelligens i stadig større grad, uten at lovverk som kan sikre brukerne trygghet og rettigheter henger med i utviklingen. Et eksempel er bruk av KI-produserte bilder, video og annet materiale som verken er merket eller tydelig regulert. Dette gjør at skillet mellom reell og falsk informasjon vannes ut, og at mange brukere blir lurt. I en tid med stadig mer falsk informasjon på nett som ofte kan være satt i gang av fremmede makter, er dette særlig bekymringsverdig i et valgår. Man har nylig sett eksempler fra andre land hvor falske videoer, bilder og lydopptak laget av KI spres i håp om å sverte politiske aktører. Dette kan i verste fall utgjøre en trussel mot demokratiet og svekke folks tillit til institusjoner. Forslagsstillerne foreslår derfor en streng-

ere regulering av KI-innhold på sosiale medier, der alt KI-innhold blant annet må merkes tydelig.

Falsk informasjon, svindelannonser og notifications som brukere ikke har bedt om, er også et omfattende problem, og det gjøres for lite for å ta et oppgjør med dette fra plattformene selv. Nylig har også aktører som Meta gått vekk fra faktasjekking, og X sin faktasjekking har i større grad blitt politisert og sensurert om det kommer frem til resultater som er i motstrid mot Trump-administrasjonen. Dette bidrar til å gjøre opplevelsen av å være på sosiale medier mindre relevant, mer uoversiktlig og mindre pålitelig for en rekke brukere. Flere plattformer godkjenner også svindelannonser, som i ytterste tilfelle kan gjøre at selskaper som Meta, Google og X tjener penger på at nordmenn svindles. Forslagsstillerne foreslår derfor at Datatilsynet får utvidet tilgang til å bøtelegge plattformer som begår lovbrudd eller tilrettelegger for at andre kan gjennomføre lovbrudd gjennom deres plattformer.

I dag er det svært vanskelig for privatpersoner, bedrifter og myndigheter å komme i kontakt med aktørene som drifter de største sosiale mediene, og få informasjon og begrunnelser for hvorfor plattformene gjør som de gjør, og hvorfor rapportering eller klager blir behandlet på ulike måter. Får man først kontakt med kundeservice, kan den være betjent av ansatte i land som USA og India, der innsikten i problemstillinger som gjelder norske brukere, kan være liten. Forslagsstillerne foreslår derfor at sosiale medier med over 100 000 brukere i Norge skal ha representasjon i Norge som myndigheter og brukere enkelt kan komme i kontakt med.

Reguleringen av sosiale medier har ikke holdt tritt med utviklingen og negative konsekvenser som sosiale medier i dag innebærer. For å sikre et trygt, rettferdig og demokratisk digitalt rom der man høster fruktene sosiale medier kan gi, fremfor de negative sidene plattformene i dag påfører samfunnet og enkeltmennesker, er det på høy tid at vi innfører tydeligere reguleringer for sosiale medier. Slik kan man skape gode digitale møteplasser, et bedre offentlig ordskifte og sikre en mer demokratisk utvikling. Derfor foreslår forslagsstillerne også utarbeidelsen av et eget norsk lovverk som skal regulere sosiale medier spesifikt, og som kan fungere som en ytterligere styrking av eventuelle lovverk fra EU som også kan komme de neste årene. Ved å regulere sosiale medier gjennom en egen lov, gir det større mulighet til å holde aktørene ansvarlige.

Det skjer også mye viktig politikkutvikling i EU for en bedre og mer ansvarlig regulering av sosiale medier. Norge bør følge tett med på denne utviklingen og implementere relevant lovverk etter at dette kommer på plass i EU. Likevel kan ikke utviklingen i EU bli en hvilepute for Norge. Norge bør også gjøre en rekke tiltak på egenhånd for å få på plass bedre regulering raskere, for å beskytte landets innbyggere og for å inspirere andre

land til å gjennomføre ny og bedre politikk for sine innbyggere.

Regulering av sosiale medier handler ikke om å sensurere eller bremse teknologisk utvikling. Det handler heller om å ta ansvar for hvordan plattformer som nesten alle innbyggere er i kontakt med, daglig brukes, og for å sikre at bedrifter som tilbyr store deler av befolkningens tjenester, utformer disse på en måte som kommer folk og samfunnet til gode.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen utarbeide forslag til en egen lov som regulerer sosiale medier, etter samme prinsipper som medieansvarsloven gjør for tradisjonelle medier. Lovforslaget må blant annet innebære at sosiale medier skal ha en ansvarlig redaktør i Norge som er juridisk ansvarlig for redaksjonelle beslutninger gjort ved utforming av algoritmer, visning av innhold og markedsføring på det sosiale mediet.
2. Stortinget ber regjeringen sørge for at alle sosiale medier som opererer i Norge med over 100 000 brukere, skal tilby sine brukere muligheten til å kunne verifisere seg selv, slik at brukere ser hvem som er verifisert og ikke. Verifikasjonsprosesser skal innhente så lite informasjon som mulig ut over å stadfeste folks identitet.
3. Stortinget ber regjeringen sørge for at alle sosiale medier som opererer i Norge med over 100 000 brukere, skal ha reelle representanter og kundeservice i Norge som myndigheter og brukere av sosiale medier kan komme i kontakt med ved behov.
4. Stortinget ber regjeringen stille krav om at alle sosiale medier som opererer i Norge med over 100 000 brukere, skal ha et organ for uavhengig faktasjekk av falsk og villedende informasjon. Et slikt organ kan enten være drevet av brukere eller plattformene selv, eller begge deler.
5. Stortinget ber regjeringen sørge for at markedsføring på sosiale medier overfor brukere under 18 år strammes inn på, og at det kun kan markedsføres produkter og tjenester som er til bruk for mindreårige.
6. Stortinget ber regjeringen utrede et forbud mot overvåkningsbasert markedsføring på sosiale medier.
7. Stortinget ber regjeringen sikre at sosiale medierplattformene har plikt til å gi innsyn i algoritmer til relevante myndighetsorganer, slik som Datatilsynet, og at myndighetene kan pålegge endring av

algoritmer med stort skadepotensial knyttet til radikalisering, polarisering og spredning av desinformasjon.

8. Stortinget ber regjeringen sørge for at Datatilsynet får større handlingsrom til å bøtelegge og stille krav overfor sosiale medier som bryter loven direkte selv eller tilrettelegger for lovbrudd, f.eks. gjennom at de godkjenner svindelannonser.
9. Stortinget ber regjeringen sørge for at sosiale medie-selskaper som opererer i Norge, sørger for at alle brukere får mulighet til å si endelig nei til notifikasjoner de ikke ønsker, og at plattformene avslutter bruk av gjentakende notifikasjoner som brukere får opp etter å allerede ha trykket på disse.
10. Stortinget ber regjeringen utrede tiltak for å pålegge sosiale medier-plattformene å gi brukere større tilgang til å påvirke hva som kommer opp i egen feed, slik at de lettere kan unngå innhold som ikke er relevant for dem.
11. Stortinget ber regjeringen vurdere å stille strengere krav til synlighet rundt hvem som står bak annonser på sosiale medier, slik at det blir enklere for brukere å forstå hva som er annonser og hva som er formålet med disse.
12. Stortinget ber regjeringen stille krav til sosiale medie-selskaper som opererer i Norge med mer enn 100 000 brukere, om at persondata ikke skal selges til statlige aktører, eller til bedrifter som videregir informasjon til statlige aktører.
13. Stortinget ber regjeringen sørge for at sosiale medier-plattformenes bruk av KI er i tråd med norsk lovverk, og at plattformene pålegges å merke alt innhold som er KI-generert, tydelig overfor brukere.
14. Stortinget ber regjeringen sikre at sosiale medier-plattformene gjør det valgfritt for brukere å la deres aktivitet og informasjon brukes til opplæring av KI-verktøyene til plattformene.

10. april 2025

Une Bastholm

Rasmus Hansson

Sigrid Zurbuchen Heiberg

